

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

4. Quot species superbiæ, & quale peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

dendas inclinationes in primos motus, in quibus homo aliquando vult esse super id, quod est: hæ enim non sunt superbia. Dicitur superbia, ut dicit Isidor. a super, & volo, quasi superbus velit esse super id, quod est.

Quot species superbiæ, & quale peccatum.

CAPVT IV.

Quatuor sunt superbiæ species.

Prima est, cum quis sic appetit suam excellentiam, ut bonum, quod ab altero habet, sibi tribuat, ac si a se esset, ponendo finem in ipsa excellentia.

Hoc pluribus fit modis. Vno modo, cum in sua existimatione, & in iudicio id sibi tribuit; ut, qui scientiam ab altero habitam existimat se a se potius habuisse, appetitu excellentiæ.

Altero, cum vult id ita esse in aliorum existimatione, ut, qui vult ab alijs existimari, ac si scientiam a se habuisset.

Tertio, cum vult ipso opere id monstrare, id est, ita se gerit, ac si tale bonum a se habuisset.

Quarto, cum desiderat saltem, & velle a se habuisse tale bonum. His modis ista prima superbiæ species exercetur. Non solum autem fit hoc per volitionem modo prædicto, sed per nolitionem, & dolorem: ut, cum homo vult non existimari, vel a se, vel ab alijs talis, ut qui ab alijs bonum acciperit.

Secunda species est, cum bonum, quod ab alio habet absque ullo suo merito, appetit habere, ac si ex suo merito ei esset datum; & hoc eodem modo, aut apud se ita existimando, aut volendo, ut ita ab alijs existimetur, aut ita opere ostendendo, ac si ex suo merito habuisset, aut saltem desiderando: similiter etiam per nolitionem, & dolorem de contrario.

Tertia species est, cum quis sibi vult tribuere excellentiam, quam non habet, aut in sua existimatione, aut aliorum existimatione, aut ipso opere, aut desiderio, & de contrario dolendo.

Quarta species est, cum quis appetit excellentiam supra alios, ponendo finem in ipsa, & hoc eisdem modis, aut in sua, aut in aliorum existimatione, aut desiderio, aut ipso opere,

quia

quia nimirum contemnit alios, aut vult se ab alijs vt excellentem tractari, & de contrario dolet. His omnibus speciebus, & modis fit superbia, quorum cuique erunt exempla facilia: est enim communissima materia. Est autem notandum, quod non semper superbia est mortale, imò frequenter est veniale: est enim mortale in tribus casibus.

Vnus est, cum quis ita superbit, vt Dei habeat contemptum: tunc autem est Dei cōemptus, cum, quod à Deo habet homo, existimat non habere, aut vult ita ab alijs existimari, aut desiderat, aut dolet de eo, aut se Deo æquat, vel anteponit. Talis superbia mortale grauius est.

Secundo, cum homo ita appetit suam excellentiam, vt sit paratus Dei præceptum transgredi, & mortaliter peccare potius, quam à sua excellentia cadere.

Tertio, cum sequitur iniuria proximi notabilis, puta, inhonorat, infamat grauitè, vel alia iniuria, quæ mortalis culpa est, afficit. Alijs modis superbia commissa veniale est, sed valde periculosum, quia radix est multorum malorum, & impeditiuum bonorum spiritualium: & meritò: nam, qui se replet excellentia, dignus est, vt à Deo bono spirituali non repleatur, sicut humilitas multa à Deo impetrat, quia per eam homo vacuum coram Deo se representat. Religiosis autem multum est nociua superbia, & spiritualis profectus multum impeditiua.

De remedijs contra superbiam.

CAPVT V.

Multa sunt remedia contra superbiam, inter quæ maxime ad rem mihi facere videntur ista quatuor.

Primum est, si homo consideraret, quæ parua sunt bona, in quibus superbit, & quàm minimus sit ipse respectu aliorum. Si superbit homo de scientia, de fortitudine, de nobilitate, de potentia, consideret, quot sint in mundo ipso excellentiores; quod si non inuenit, consideret vel dæmones inferni, qui cum sint inimici Dei, excedunt omnes homines excessu valde magno in bonis naturalibus. Consideret Angelos bonos. Denique consideret alios se maiores.

Secundum est, si consideret, quod omne bonum accepit à Deo, nec est suum, sed Dei, quod potuisset Deus alijs communicare, qui melius ipso vterentur.

Ter-